Twintigste jaargang
september 2000
verschijnt 4 x per jaar

BUITENBAND

Orgaan van de Vereniging van Gepensioneerden ANWB

Redaktie
Tine den Boer
Gerda Borsje
Jan Korstjens (eindred.)
Frankje Noordervliet
Puck de Rover
Harry de Vré

Vaste medewerker
Bram Roozendaal

Bestuur VG-ANWB
mevr. J. Dorpema-Harmsen, voorzitter
L.W.M. de Groot, vice voorzitter
N.J. Paardekooper, secretaris.
mevr. C.W.J. Jongsma, 2e secretaris.
mevr. J.M. Voorwerk-Jonkman, penningmeester
B. Druif, lid

Secretariaat
N.J. Paardekooper
Anemonenweg 63
2241 XJ Wassenaar
Tel. 070 - 511 28 02
mevr. C.W.J. Jongsma, ledenadministratie/berichten
Van Kijfhoeklaan 46
2597 TD Den Haag
Tel. 070 - 328 12 63

Postrekening
t.n.v. Penningmr. VG-ANWB
onder nummer 3816027

Produktie
Pallas Offset, Den Haag

Kopij voor decembernummer
Inzenden uiterlijk 1 november 2000
naar redactiesecretariaat:
mevr. F.J. Noordervliet
P. Gabriëlstraat 17
2596 VA Den Haag
Tel. 070 324 74 33

Mijn broer tobt over z'n verkoopcijfers. Ik zorg dat mevrouw Maas wat minder piekert.

Ik ben verpleegkundige in een ziekenhuis; het mooiste werk dat er is.

"De zorg. Het echte werk"

Onder dit motto: "De zorg. Het echte werk" begon eind vorig jaar de Landelijke Beeldvormingscampagne Zorgsector; op radio en televisie. Want als er niets gebeurt zijn er over een paar jaar 44.000 verpleegkundigen, en andere werkenden in de gezondheidszorg, tekort....
.....verder: pagina vier en vijf...

De stroom van de ware liefde vloeit nooit effen!

Shakespeare

PENSIOEN PRIVÉ

Piet en Mia Macco
17.6.1960 - 17.6.2000

Het was 1955 en Piet vervulde zijn dienstplicht.
Hij was jong en wilde wat... dus naar een buurtfeest in Utrecht. En daar ontmoette hij zijn Mia. Aan de dienstplicht kwam in 1956 een eind; Piet ging terug naar Den Haag. Toen brak een tijd van reizen aan. Het ene weekend Piet naar Utrecht, het andere Mia naar Den Haag. Mia zocht een oplossing en die vond ze. Op 1 april, geen mop, kreeg ze een baan in Wassenaar. Om in aanmerking te komen voor een woning trouwden ze op 17 juni 1960 voor de Wet. Het beoogde huis ging hun neus voorbij, maar even later kregen ze een tweekamerwoning in Cantaloepenburg. Omdat ze inmiddels twee dochters hadden werd de tweekamerwoning wel wat klein; er werd dus verhuisd.

Op 11 januari 1965 trad Piet in dienst bij de ANWB op de afdeling Technokeuringen. Dat was een heel nieuw leven voor hem; naast de keuringen genoot hij ook van de verschillende acties die in de winterperiode werden uitgevoerd zoals de verlichtingsactie, het testen van snelheidsmeters en remmen. Daarna heeft Piet nog zeven jaar voor de Alarmcentrale gewerkt. Ondanks de ellende die je tegen kwam toch een hele bijzondere episode. In juli 1968 werd hun derde dochter geboren.
Omdat hij door zijn werk veel in het land werkte verhuisden ze in 1974 naar het veel centraler gelegen Utrecht. In 1996 hebben ze een 55+ woning betrokken in Houten. Hun drie dochters zijn getrouwd en hebben Mia en Piet gelukkig gemaakt met drie kleindochters en één kleinzoon. Daar zijn ze trots op en kunnen ze zorgeloos van genieten. Hun trouwdag hebben ze met veel vreugde herdacht. De prachtige bloemen van de VG-ANWB hebben hieraan zeker bijgedragen. Langs deze weg willen ze graag hun dank uitspreken. Wij wensen jullie nog veel goede jaren toe.

Bob en Emmy Kooperberg
4.8.1960 - 4.8.2000

"Genieten in Seattle"

Tijdens zijn opleiding tot accountant werkte Bob bij Kleijnvelt Kraayenhof & Co. Emmy was daar secretaresse voor enkele vennoten. En zo is het gekomen. Ze trouwden op vier augustus 1960. Na het beëindigen van zijn studie maakte Bob de overstap naar de controllersfunctie bij een bedrijf in Geldrop. Daar werd tot grote vreugde hun zoon geboren.
Na enige veranderingen van hun werkgever belandden ze ruim dertig jaar geleden in Rotterdam. De laatste tien jaar van zijn werkzame leven heeft Bob zich ingezet voor de ANWB; hij werkte op het Hoofdkantoor als controller, een financieel-administratieve staffunctie.
Na zijn afscheid van de ANWB reizen hij en Emmy regelmatig. Vooral naar hun zoon, die inmiddels is getrouwd en woont en werkt aan de westkust van Amerika. Ze hebben ook twee kleinkinderen en die wil je toch regelmatig zien.
Veel familie hebben ze niet, maar die is wel verspreid over de wereld. Om de contacten te onderhouden blijven ze actief. Schrijven kàn, maar bezoeken, zo lang het kan, is toch leuker.
Hun trouwdag zullen ze in Zuid-Afrika gedenken waar de zuster van Bob ook wat te vieren heeft.
Wij wensen jullie nog veel gezonde en gelukkige jaren toe.

FRANKJE

"Ben jíj dat?!"

"Ben jíj dat?!" - vroeg ik onlangs aan een van onze BG's - bekende gepensioneerden - toen wij in gesprek raakten over het avontuurlijke van het motorrijden in die goeie ouwe tijd.
"Neem eens een foto mee, en vertel." Dat deed hij/zij...

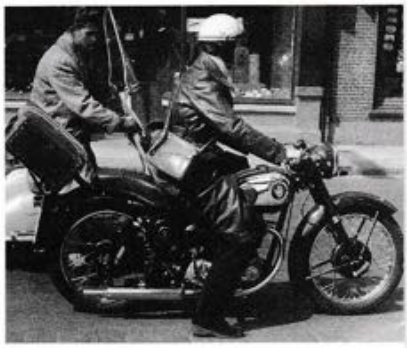

'In 1952 heb ik mijn autorijbewijs gehaald. Dat waren 10 lessen voor ƒ 6,– per les. Moet je nog eens om komen. In 1953 kochten wij een scooter maar dat beviel ons niet. Onze interesse ging uit naar een motor. Het werd een BSA 250 cc. Je kreeg toen van de gemeente een oefenvergunning om 1 of 2 maanden binnen de gemeente te oefenen. Dus deden wij dat zonder les en het lukte. En toen erop uit. We gingen kamperen op de Veluwe, we lieten onze tent daar staan en ieder weekend gingen we daar naar toe. Algauw gingen we in de vakantie naar het buitenland. De eerste keer werd het Duitsland. We maakten altijd plannen maar er kwam nooit iets van terecht. We bleven altijd wel ergens waar het gezellig was steken. Soms stond de motor in de hal van een hotel. Daarna werd het Parijs, Zuid Frankrijk, Oostenrijk enz. Zo hebben we tien jaar rondgetoerd. Nooit in de file gestaan, zomer en winter door. Toen kwam de auto, maar tot op heden gaat mijn hart nog steeds uit naar motoren. Ze zijn ook zo ongelooflijk mooi heden ten dage.'
Kijk nog eens goed, -1956 - en als u er niet op komt, kijk dan op pagina 11 van deze BUITENBAND.

Personalia

Nieuwe leden
Wij verwelkomen de nieuwe leden:
J.J.M. van Berkel, W. de Withstraat 13, 2266 KS Leidschendam.
F.C. Kragt, Elft 92, 1777 PB Hippolytushoef.
U. Zijlstra, Schoolweg 55, 3921 CB Elst.

Overleden
Mevrouw A. Stolk-Penning, Capelle a/d IJssel, 10 mei.
A. Werrij, Driebergen, wegenwacht 1e klas, 29 mei.
Mevrouw N. van der Zwan, Den Haag, medewerkster ledenadministratie, 15 juli.
Mevrouw R.J.J. Smit, Doetinchem, medewerkster salarisadministratie, 17 juli.
G. De Nood, Kruiningen, wegenwacht 1e klas, 8 augustus.

Velen onder ons zullen aan deze collega's, en eventueel aan hun verwanten, goede herinneringen bewaren.

Saja Njonjah... Por favor.

Het is een winderige namiddag als ik op het hoofdkantoor de afdeling van Loek Bernard binnenloop. "Ha die Puck", begroet hij me. "Koffie?"
"Nee, dank je." Het overurige, waterige drab wat daar voor door moet gaan is aan mij niet besteed.
Onverstoorbaar vervolgt hij: "Ik heb een ticket voor je. Vier dagen Jakarta plus hotel."
Het is eeuwen geleden dat ik een dienstreis kreeg.
"Heb je niets beters?"
Ik heb net met vrienden een reis naar Mexico geboekt en zit niet direct te wachten op vier dagen Indonesië.
"Take it or leave it. Voor jou tien anderen."
Dus accepteer ik. Indië staat al jaren op mijn verlanglijstje. Mag ik er nu even aan snuffelen.
Thuis duik ik in mijn boekenkast. Hier moet ergens nog een taalgids Maleis staan.
"Orang Kapal" - de schepeling - lees ik. Hoe komt dat boek hier en wat moet ik met: "de hondenwacht is van 12 tot 4" of "oliebakken opvullen en likkers aanbrengen."
Er staan ook wel bruikbare zinnen in, maar het is al een oud boek en zelfs ik snap dat dit maleis anders is dan het bahasa indonesia van nu, maar soedah, enkele kreten zullen wel hetzelfde zijn gebleven.
Dus reis ik af met de enige kennis van het maleis die ik bezit "Terang Boelang."
In het vliegtuig ontmoet ik een vakgenote. Met haar zal ik vier dagen optrekken.
Het is bewolkt als we op "Halim" landen. We hebben er zo'n zestien uur vliegen op zitten en verlangen naar een verkwikkende douche en schone kleding.
Jakarta is op dit uur één grote wirwar van claxonerende auto's. Alles rijdt en loopt door elkaar in een bonte chaotische mengeling van bemo's (driewielige busjes) becaks (fiets-taxi's) en haastende mensen. Wij nemen een metro-taxi. De chauffeur spreekt een beetje Engels. Met verbazing aanschouwen we de opbouw van een wereldstad, met wolkenkrabbers en gigantische monumenten, rijden over het beroemde Merdekaplein, langs het museum, nog met een voorgalerij, draaien de brede, drukke Jalan Thamrin in waar ons Amerikaans aandoend hotel is.
Onze kamer is ruim, luxueus en een herademing na de warme, stoffige atmosfeer van de stad. Toch draaien we de air-conditioning lager. Het verschil is te groot.
Na het programma te hebben bekeken spreken wij af alleen de rondrit mee te maken. Liever bezoeken wij een kampong, contact met de bevolking spreekt ons meer aan.
De kampong! De tegenstelling tussen de luxe in de stad en de schrijnende armoede hier.
Huisjes van hout, zeil en karton. Ongeplaveide paden. De kali is een modderig stroompje, waar vrouwen de was doen. Met schelle stemmen roepen ze naar elkaar.
Op een grote steen zit een klein meisje. Ze is gekleed in een jurkje in tegenstelling tot de vrouwen die een sarong en al of niet een kabaja dragen. Naast haar scharrelt een magere hond tussen het afval naar enig voedsel.
Wij, en met ons nog enkele toeristen, steken schril af tegen dit decor. We lopen op het kind toe.
"Wil jij een snoepje?" probeer ik, en toon haar een zuurtje. Ze begrijpt het. "Saja Njonjah." Twee chocolade-bruine ogen kijken mij aan. In de diepte ervan lees ik berusting en te vroeg volwassen moeten zijn.
Een groezelig handje wordt uitgestoken. Ik laat er het hele zakje in vallen, waarin ik nog snel wat rupiah's heb gedaan. Ze ziet het en zet het op een lopen. Ik mocht me eens bedenken!

Veel te vlug zijn de dagen om en genieten we van onze laatste rijsttafel. Ik heb de indrukken nog niet eens verwerkt als ik, lopende op de Plaza de la Independecia in Merida, Mexico, een ruk aan mijn handtas voel. Ik zie de uitgestrekte arm van mijn vriend Hans die een kleine jongen bij de kraag heeft.
"Dat joch wou je beroven!"
Ik zak door mijn knieën en kijk hem aan. Hij is niet ouder dan een jaar of zes.
"Geen politie por favor" smeken zijn ogen. Waar heb ik die uitdrukking meer gezien? Ik stop een vijf dollar biljet in het zakje van zijn geruite hemdje. Hij rukt zich los uit Hans' greep en verdwijnt in een steegje.
"Ben jij gek geworden! Dat jong wordt er op uit gestuurd. Om de hoek staan ze je uit te lachen. Hebben ze weer wat geld om lijm te snuiven."
"Dat weet je niet, misschien heeft hij wel tien broertjes en zusjes die honger lijden."
We lopen zwijgend verder richting hotel. Bij de ingang staan onze vrienden op ons te wachten. "Waar blijven jullie nou? We gaan nog wat drinken. Er speelt een reuze goeie band bij het zwembad." "Ik kom zo, even naar boven."
Hans haalt zijn schouders op. "Zal ik vast een "marguerita" voor je bestellen?"
"Ja, doe maar."
In de badkamer plens ik koud water tegen mijn verhit gezicht. Ik bekijk mijzelf in de spiegel. Van mijn keurig gekapte haar, langs mijn shantung jurk tot mijn lakpumps en daar tussendoor, als een schim, twee paar bruine kinderogen in doffe lijdzaamheid.
"Saja njonjah..."Por favor."
Waarom scháám ik me zo?

PUCK

Zorgen om/voor "DE ZORG"

"Bijna elke dag staat er wel een stuk in de krant dat over de problemen in de Zorgsector gaat. Maar als het imago van het werken in "De Zorg" niet verandert helpen alle beleidsveranderingen geen zier. Want als er niets gebeurt, zijn er over een paar jaar 44.000 verpleegkundigen en andere werkenden in de gezondheidszorg tekort."

Aldus een hartekreet in de Landelijke Beeldvormingscampagne Zorgsector. Initiatiefnemers zijn sinds 30 november '99 de sectorfondsen en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Staatssecretaris mevrouw A.M. Vliegenthart noemde de landelijke beeldvormingscampagne belangrijk omdat de daadwerkelijke werving van personeel door de zorgsector de belangstelling en de steun van de overheid dient te hebben.
De overheid stelt zich ten doel het werken in "De Zorg" veel aantrekkelijker te maken: betere loopbaanmogelijkheden, minder werkdruk, actief ziekteverzuimbeleid, meer kinderopvang. En de verplegenden moeten meer over het beleid te zeggen krijgen.

"Stille reserves"

Er zijn 200.000 vrouwen die nu niet werkzaam zijn in de zorgsector en wel een "zorgdiploma" hebben. En er is een grote groep vrouwen, ouder dan 35 jaar, die met een aanvullende opleiding en bestaande subsidiemiddelen een goede plaats kunnen krijgen in de thuiszorg en in de ouderenzorg.
Al tientallen jaren dalen de geboortecijfers. Techniek en wetenschap kunnen er toe bijdragen dat men ouder wordt. De geboortegolf van na de oorlog wordt waarschijnlijk de vitaaltste ouderen-generatie. Toenemende "ontgroening" en "vergrijzing" kunnen de contouren worden van een heuse crisis in de gezondheidszorg.

Ouderen actief

De initiatiefnemers denken bij hun campagne ook aan de ouderen. De beeldvormingscampagne moet niet alleen worden gedragen door de zorgsector en de overheid, maar ook door de maatschappij.
Mensen die vanuit eigen ervaring spreken zijn het meest overtuigend. Hoe ouder men wordt, des te meer men met de zorgsector te maken kan krijgen. Het kan overtuigend-positief uitwerken als wij eens vaker waardering en respect uiten voor de mensen die in "de zorg" werken. Mensen die hun werk hebben gekozen vanuit hun hart. Mensen die iets voor andere mensen willen betekenen.

Meer weten over "werken in de zorg?': www.de zorg.nl; of postbus 51: 0800-8051 (gratis), op werkdagen van 09.00 - 21.00 uur.

De afwisseling en verantwoordelijkheid waar mijn vriend over zijn baan vaak vertelt halen het gewoon niet bij mijn eigen werk. Al zou je dat op het eerste gezicht soms niet zeggen.
De meeste mensen weten nu eenmaal niet dat je als ziekenverzorgende zoveel verschillende dingen doet. In mijn werk ben ik verantwoordelijk voor de verzorging van een aantal ouderen. Ik moet goed in de gaten houden of er iets verandert in hun conditie en dan snel actie kunnen ondernemen. Ik coördineer hun behandeling met hun artsen. En ik ben ook het aanspreekpunt voor hun familie.
Mooi werk, maar ook zwaar werk. Werk waar je je hoofd en je hart bij nodig hebt.

Ik werk als verzorgende in de thuiszorg. Ik ben nou iemand die het liefst zelfstandig bezig is. Dus vind ik het prettig dat er niet steeds een baas op m'n vingers staat te kijken.
Het leukste aan mijn baan vind ik dat het mensenwerk is. Ik heb persoonlijk contact met de gezinnen en ouderen bij wie ik werk. Ik weet voor wie ik het doe, en daar hou ik van. Het is afwisselend werk, maar het is niet makkelijk. Omdat je steeds weer met andere mensen te maken hebt, moet je je goed kunnen aanpassen. En alert zijn, zodat je veranderingen meteen kan signaleren.
Dan moet je soms snel handelen. Maar ook weer niet álles altijd snel-snel-snel willen. Want vaak moet je juist veel geduld hebben.

Ik werk in een wooncentrum voor mensen met een verstandelijke handicap. Alles draait erom dat de bewoners zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen en leven. Dus probeer je ze niet de hele dag alles uit handen te nemen. Je stimuleert en motiveert ze juist om zoveel mogelijk zelf te doen. Ook al zijn dat soms kleine, voor anderen doodgewone dingen. Zoals een wasmachine aanzetten. Of geld halen bij het postkantoor.
Een heftige baan? Dat kun je wel zeggen! Je bent altijd bezig met hoe je bewoners zich ontwikkelen. Met wat ze willen, en wat hun mogelijkheden zijn. Omdat je met je eigen groep werkt, heb je heel veel verschillende taken en verantwoordelijkheden.

Ik werk als verpleegkundige in een ziekenhuis. En dat vraagt enorm veel van je. Deskundigheid in de eerste plaats. Bijvoorbeeld als het gaat om techniek, behandelingen en medicijnen. En ook het omgaan met mensen. Mensen die bang zijn, pijn hebben, verdrietig zijn. Die moet je allemaal professionele zorg bieden.
Het is het mooiste werk dat er is. Maar ook werk waar je in moet groeien. Want er komt veel kennis én ervaring bij kijken. En, nu ik er zo eens over nadenk, eigenlijk ook heel wat "people-management" (zoals mijn broer zich eigentijds uitdrukt als hij praat over zijn verkoopcijfers).

Ik werk in de geestelijke gezondheidszorg. Daar krijg je elke dag met mensen te maken. Met cliënten die een alcohol- of drugsverslaving hebben. Ook met mensen die even de weg kwijt zijn. Of het ineens niet meer zien zitten door gebeurtenissen in hun omgeving. Je werkt in dit vak eigenlijk met veel gewonere mensen dan de buitenwereld vaak denkt.
Het is werk waar je soms moeilijk afstand van kan nemen en dat altijd blijft boeien. Je weet eigenlijk van tevoren nooit wat de dag je te bieden geeft.

Ko

Normering wachttijden in de gezondheidszorg

De ANBO, PCOB en Unie KBO vinden het goed dat er afspraken worden gemaakt over wachtlijsten in de gezondheidszorg. Dit schept namelijk duidelijkheid voor de cliënt en maakt de wachtlijsten goed meetbaar, transparant en uniform. Maar de ouderenbonden stellen de afspraken over de normering van de wachttijden zoals afgesproken op 12 april 2000 tussen de zorgverzekeraars en organisaties voor de thuiszorg ouderenzorg en gehandicaptenzorg, ter discussie.

De kanttekeningen die de bonden maken bij de zogenaamde maatschappelijk aanvaardbare wachttijden zijn de volgende:

- Zijn de nu vastgestelde wachttijden ook werkelijk aanvaardbaar? De cliënt (meestal een oudere) is namelijk niet gehoord bij het vaststellen van de te hanteren streefnormen. Er is ook geen brede maatschappelijk discussie geweest, terwijl er toch wordt gesproken van maatschappelijk aanvaardbare wachttijden. De inbreng van de ouderenbonden op de 'wachtlijstenconferentie' op 1 februari 2000 is er wel degelijk geweest, maar is nu niet terug te vinden in genoemde afspraken.
- Uit de overeenkomst blijkt niet wat er gebeurt als de streefnorm wordt overschreden.
- De afspraken gaan sterk uit van aanbodgericht denken en veel minder van vraaggerichte zorg. De vraag van de individuele cliënt moet natuurlijk centraal staan. Met andere woorden: het wachten op noodzakelijke zorg kan in vele gevallen niet worden bepaald door louter collectieve uitgangspunten. Voor iedere cliënt wordt immers een eigen mate van urgentie bepaald.
- Bij de nu afgesproken maximale wachttijden binnen de ouderenzorg is geen rekening gehouden met het proces van de indicatiestelling en besluitvorming over de uiteindelijke toewijzing van zorg. Dit kan voor bijvoorbeeld de thuiszorg een extra wachttijd van zes weken met zich meebrengen.

De ouderenbonden vinden elk initiatief tot het verkorten van de wachtlijsten in de zorg van groot belang. De huidige afspraken tussen de zorgverzekeraars lijken echter te veel gebaseerd op wat instellingen mogelijk achten als het gaat om verkorting van de wachttijden. De streefdatum van 1 januari 2003 is volgens ANBO, PCOB en Unie KBO veel te laat. Gestreefd moet worden naar een bekorting van de wachttijden op een zo snel mogelijke termijn.

De Hoge Veluwe - "Waar natuur natuur

"Het is een zegen dat er in het centrum van Nederland een Hoge Veluwe ligt, waar niet mag worden gebouwd, waar geen autosnelweg mag worden aangelegd, waar niet naar olie of aardgas mag worden geboord; kortom natuur blijft natuur", aldus ir. Van Medenbach de Rooy, directeur van het nationale park in het boekje "Vrij entree", bijna een kwart eeuw geleden!

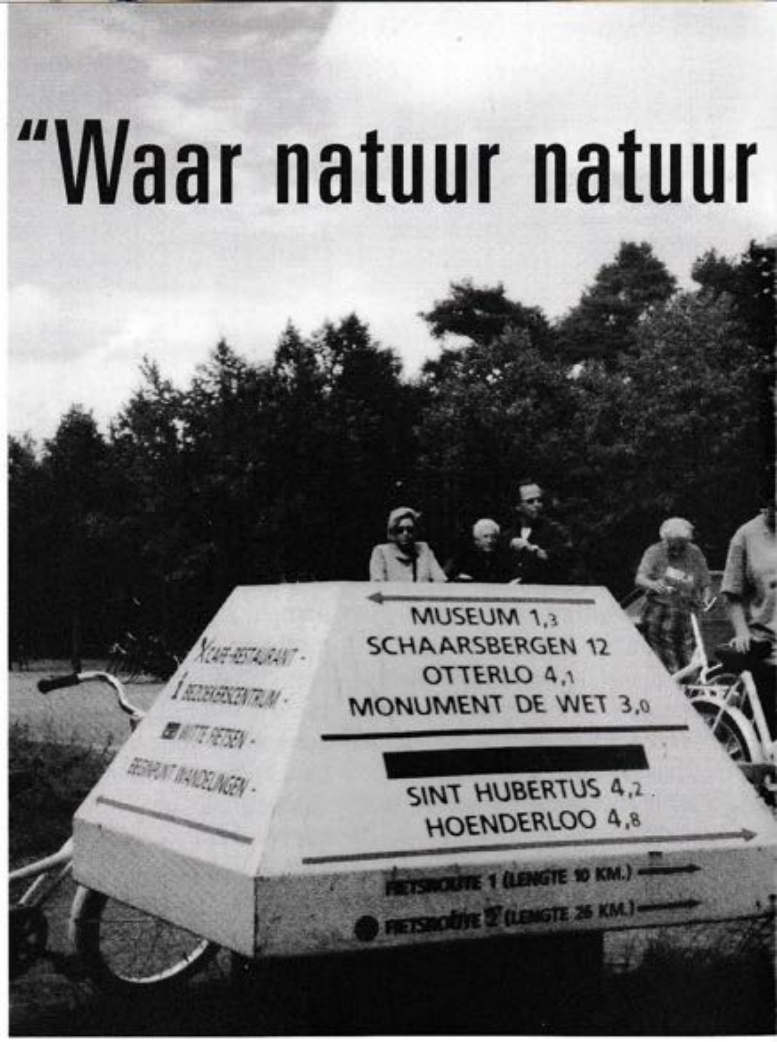

De grootste ANWB-paddestoel in het fietspadennet van 42 km.

Het is aardig om nog eens in de veelbewogen geschiedenis van "De Hoge Veluwe" te bladeren nu 163 leden van onze VG-ANWB op 16 augustus hebben deelgenomen aan onze jaarlijkse excursie in het grootste nationale park in ons land. Je kunt een miljoen jaar teruggaan, naar de Grote IJstijd, ijsmassa's schoven in brede tongen door het huidige IJsseldal en de Gelderse vallei. Daardoor ontstonden de Sallandse- en de Utrechtse Heuvelrug. En ook de grote rug die van Hattem tot de Posbank loopt, en de ruggegraat van de Veluwe vormt.
Tegen het einde van de ijstijd gebeurde er nog veel meer dat het gezicht van Nederland veranderde. Grote stormen raasden over de onbegroeide zandvlakten en spreidden het zand als een deken uit over grote delen van ons land. De uitgestrektheden op de Hoge Veluwe zijn, uiteraard, steeds natter geworden. Zo ontstonden vennen als de Deelense Was, de IJzeren Man, Gietense Flessen, en vele andere.

In 1888 trouwt Hélène Müller met Anthony George Kröller. Samen met de Haagse kunstkenner Peter Bremmer begint zij schilderijen te verzamelen, aanvankelijk van Paul Gabriël en Verster. In 1909 brengt Bremmer haar schilderijen van Van Gogh, de "Stervende zonnebloemen", "Zaaier naar Millet", en het "Stilleven met citroenen". Het begin van de huidige verzameling is er. Inmiddels bezit de heer Kröller, die eigen jachttereinen wenst, steeds meer onontgonnen Veluwe-grond, tenslotte een groot deel van de Neder-Veluwe van meer dan 6.000 hectare.
Hij wilde een gróót jachtterrein. Legendarisch is het verhaal dat het echtpaar Kröller-Müller de dorpssmid bezocht met de vraag of hij een hek kon smeden en daarop het bevestigende antwoord kreeg, waarop Kröller zei:
"Lever me dan maar 40 kilometer."

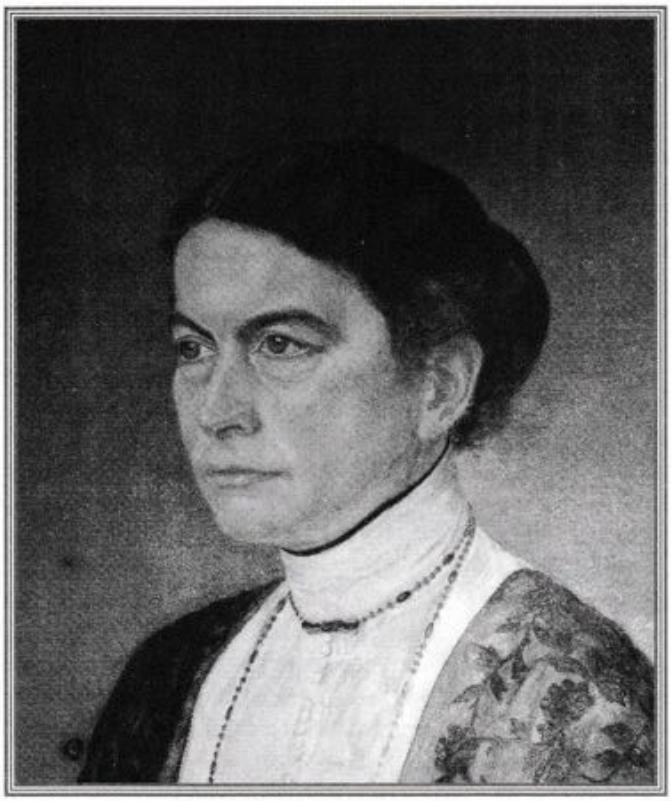

Hélène Kröller-Müller op middelbare leeftijd; schilderij door Henriette Tromp in het Jachthuis St. Hubertus.

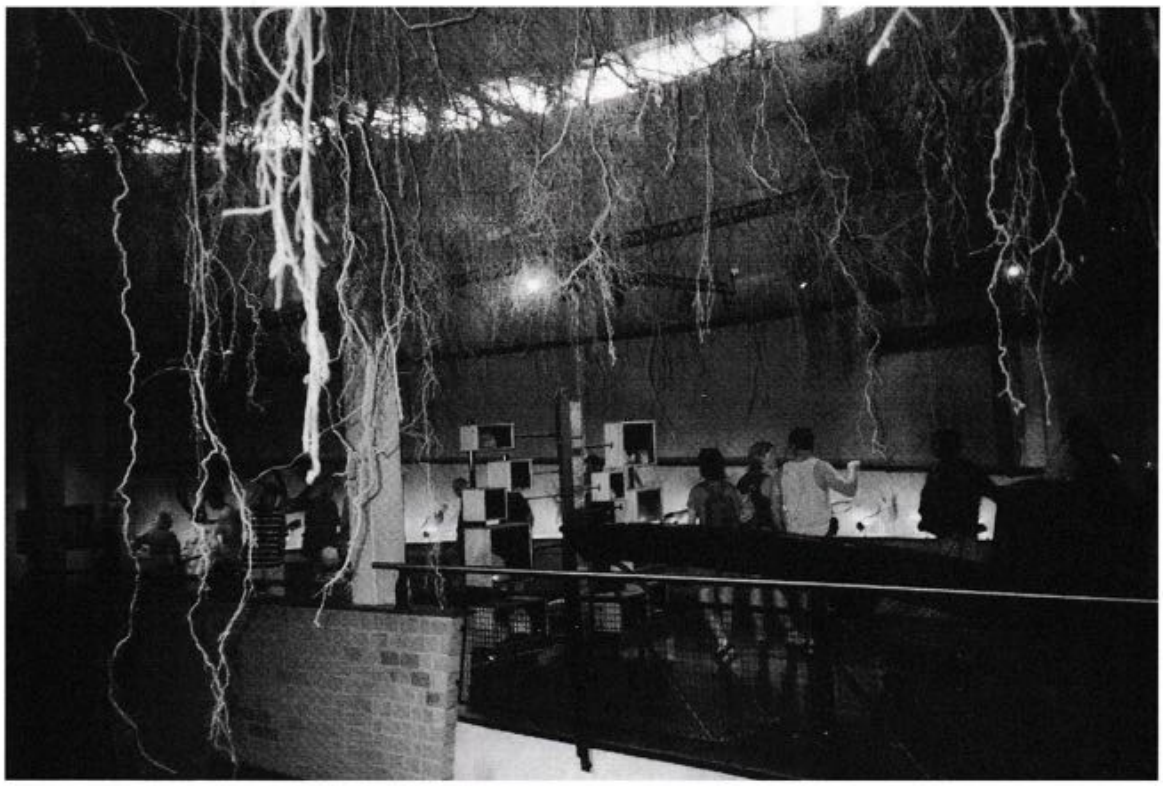

De wereld van het Museonder; onder de koepel een deel van het wortelstelsel van de 150-jarige beuk

Sindsdien

Ja, natuurlijk ervaar je nog steeds een gevoel van erkentelijkheid en verwondering bij de herinnering aan dit echtpaar als je dwaalt of fietst over de heidevelden, in de bossen, over de grasvlakten en zandverstuivingen.
Zo ook in het museum, opgebouwd rond de grote collectie werken van Vincent van Gogh. In de grote beeldentuin waar men de landschapstypen van het nationale park kan bekijken. Bijna terug in de ijstijd kan men zich wanen in het museonder, het eerste ondergrondse museum ter wereld, waar u loopt onder een compleet wortelstelsel van een 150 jaar oude beuk dat zich bijna 80 vierkante meter uitstrekt. In dit Museonder wordt een boeiend beeld gegeven van alles dat leeft en geleefd heeft, onder het jachtterrein en de museale ambities waaromtrent Hélène Müller omstreeks 1911 schrijft:
"Het is prettig dat ook Mijnheer voor mijn idee begint te voelen, langzamerhand zal hij ook meer oog op de schilderijen krijgen. Het zal ook hem aantrekken wat hij materieel door zijn werken verdient, in een geestelijk goed voor het algemeen om te zetten".

Ko.

Openingstijden
Dinsdag t/m zondag en feestdagen:
10.00 - 17.00 uur.
's-maandags en 1 januari gesloten.

"Standbeeld voor de uitvinder van de rollator."

Ouderen zijn over hun eigen rollator slecht te spreken.

"Er dient een vergelijkend warenonderzoek van rollators te komen, zodat ouderen rollators kunnen beoordelen aan de hand van hun eigen wensen".

Dit is één van de aanbevelingen in het rapport "Mobiliteit op rolletjes", een consumentenpeiling over de rollators.
De ouderenbonden ANBO, PCOB en Unie KBO hebben dit rapport overhandigd aan prof. drs. P. van Lieshout, directeur-generaal van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS).

De ouderenbonden zijn een groot voorstander van het handhaven van de verstrekking van de rollator op grond van de Ziekenfondswet. Door het gebruik van een rollator kunnen ouderen langer thuis blijven wonen en zelfstandig functioneren in de samenleving. Ook draagt het gebruik van de rollator bij aan een vermindering van de vraag om zorg en hulp.

Van 1 februari tot 15 maart 2000 werd door de drie ouderenbonden, in samenwerking met KBOH (Stichting Kwaliteits- en Bruikbaarheidsonderzoek van hulpmiddelen voor Ouderen en gehandicapten), een telefonische meldlijn opengesteld over de rollator, waar ouderen hun klachten en opmerkingen over dit hulpmiddel kwijt konden. Deze meldingsactie verliep via de Gezondheidstelefoon van de Unie KBO.

Uit de peiling kwam duidelijk naar voren dat de informatievoorziening aan de gebruikers veel te wensen overliet. Maar liefst 56% van de bellers ontving bij de aflevering van de rollator geen informatie of instructie. Daarnaast krijgen mensen nauwelijks de gelegenheid een voor hen geschikte rollator uit te kiezen. De ANBO, PCOB, Unie KBO en de KBOH zien hierin voor de verstrekkers en leveranciers een belangrijke taak weggelegd. Een goede voorlichting over verschillende typen rollator, de mogelijkheid om deze ook uit te proberen en een goede instructie bij de aflevering, zal het gebruiksgemak sterk verbeteren.

In anderhalve maand tijd belden 461 personen, met een gemiddelde leeftijd van 78 jaar. Van hen belden 90% met klachten over de rollator. In totaal werden 907 klachten gemeld.
Alhoewel de bellers vol lof zijn over de uitvinding van de rollator ('die persoon verdient een standbeeld), zijn ze over de kwaliteit van hun eigen rollator slecht te spreken. Zo beoordelen ze bijna de helft (47%) van hun klachten als zeer ernstig en bijna een kwart als ernstig.

Ruim een kwart van de klachten ging over het slecht functioneren van de remmen, inclusief de remkabels. De wielen en de banden van de rollator waren goed voor bijna 25% van de klachten. Zwenkwielen die ronddraaien en blokkeren kwamen geregeld terug in de gesprekken.
Andere veel genoemde klachten betreffen het nemen van drempels, het in- en uitklappen van de rollator, het manoeuvreren met de rollator en de beveiliging tegen inklappen.

Door de dagelijkse problemen die veel mensen met hun rollator tegenkomen, gebruiken zij dit hulpmiddel minder vaak dan ze zouden willen. Meer dan de helft van de 109 personen, die de rollator binnenshuis gebruiken, zegt deze vanwege klachten niet of nauwelijks te gebruiken. Bij de 357 mensen, die de rollator buitenshuis gebruiken, ligt dit percentage zelfs op 64%.

Enkele andere aanbevelingen uit het rapport zijn:

1. Er dient een vergelijkend warenonderzoek van rollators te komen, zodat ouderen rollators kunnen beoordelen aan de hand van hun eigen wensen.
2. Er moet een duidelijke procedure komen voor melding en afhandeling van klachten. Dit geldt ook voor de service die gebruikers kunnen verwachten.
3. Kwaliteitseisen van gebruikers moeten serieus genomen worden door deze eisen te hanteren bij het samenstellen van het voorkeurspakket en door GQ-goedgekeurde rollators te verstrekken.
4. Gebruikers moeten toegankelijke, duidelijke en onafhankelijke informatie ontvangen over de rollator en in de gelegenheid worden gesteld een eigen keuze te maken.

Het rapport is te bestellen door overmaking van *f* 7,50 (inclusief verzendkosten) op gironummer 76233, ten name van de Unie KBO in 's-Hertogenbosch, onder vermelding van 'Mobiliteit op rolletjes'. Indien u betaalt via girotel, verzamelgiro of bankgiro, wordt u verzocht duidelijk uw naam, adres en woonplaats in het vakje 'mededelingen' van het menu 'Overschrijven' te vermelden.

BedriegertjeS van roozendaal

Kijken

Menige zomer heb ik me er aan overgegeven. Op mooie dagen en avonden. Kijken. Mensen kijken. Niet strak en rechtstreeks, maar een beetje terloops. Anders krijg je maar gepalaver. Of erger, ruzie. Of lok je zinloos geweld uit. In de trant van: 'mot je wat van me?' 'heb ik iets van je an?'. Om in pais en vree van dat kijken te kunnen genieten, kijk je wel mooi uit. Je staart wat langs je neus weg. Wel in vereniging, dat is het leukst. Samen met je levensmaatje, op een terras aan de boulevard in Scheveningen of een bankje in Katwijk. Op een zomeravond als de zon doende is in zee te zakken. Dan heb je een beetje tegenlicht. Krijg je een beetje het effect van silhouetten. Mooi om de zichtbaar zwangere vrouwen te tellen. Of uitbollende types die je zou willen raden van de *televisiechips* en *frikandellen* af te blijven. Ik besef dat het schaamteloos is. Dat het me niets en niemendal aangaat. Het is ordinair. Het is brutaal. Het is kinderachtig. Maar met uitgewisseld commentaar is het wel lachen.
'Zie je die knaap daar. Vetrollen als autobanden en zo jong nog.'
'Heb jij ze ook geteld? Tien dikke buiken binnen een half uur.' 'En al die jonge moeders met kinderwagens. Vruchtbaar landje toch.'
Trouwens, wat moet je anders op een terras. Daar zit je toch om te kijken of bekeken te worden. De passanten weten dat. De voorbijganger van nu is de kijklustige van morgen. Je hebt je ogen toch niet in je zak.

Met de jongenskiel nog om de schouder en blote knieën onder een korte broek was het voor mij en mijn vriendjes uit de buurt al een zomers vermaak. Kijken, tellen en loze praatjes verkopen. De jaren dertig in Hengelo. Wij op de rand van de stoep en mannen met strohoeden tellen. Van die sjieke waarmee *Maurice Chevalier 'Ma pomme'* zong en *Lou Bandy 'Zoek de zon op, dat is zo fijn'*. Daar hoorden ongeschreven regels bij. Een heel rituee: een lik aan je rechterduim, die afdrukken in de palm van je linkerhand en *'tip-top strodop'* roepen. Een stom spelletje voor de slome zondagmiddag. Of als het daar geen weer voor was, auto's turven, de nummers opschrijven. Daar waren er nog niet zo veel van en je kon zien waar ze vandaan kwamen. Kentekens met H en HZ helemaal van Zuid-Holland, G van Noord-Holland. Geen opwindend tijdverdrijf, maar wel met een ongeschreven moeilijkheidsgraad.
Als de families op hun *promenade en voiture* trots voorbij tuften, telden auto's met een E, uit eigen provincie, niet mee.

Ik geloof grif dat u zich met intellectuelere spelletjes hebt vermaakt. Mijn kleinkinderen zien er ook iets zwakzinnigs in. Het is niet spannend, niet *cool*. Zij *skaten* buiten en binnen graven ze zich in met gillende en knallende spelletjes op de PC. De lol van 'koppies' kijken snappen ze helemaal niet. Dat is iets voor oma's en opa's. Voor ons, die er ons gemak van nemen. Dat u daar de neus voor ophaalt, is een smoes. Daar geloof ik niets van. Ik heb wel gezien, hoe u kijkt. In een restaurant wachtend op uw bestelling. Op het terras nippend aan uw sherry en witte wijn. Pas heb ik nog van een stel naast mij opgevangen:
'Je ziet steeds meer mannen met staartjes?'
'Midlifecrisis zeker.'
En ga mij nu niet vertellen dat het leuker is om een video in huis te halen.

Hommage aan Annie

Kent u het boek van Kees van Kooten
'Annie' een roerend monument
voor zijn moederlief neergepend
nu haar leven is afgesloten

in één ruk voor u uitgelezen
er staan gedichten van haar hand
in dit boek zij beschrijft de tand
des tijds vol heimwee naar 't verleden

Tine den Boer

Aan het begin
is het weefgetouw daar
met gespannen schering.
Eerst als de toekomst de zinnen beheerst
zet men zich tot weven.

Dan schiet de spoel,
met roze draad, van links naar rechts
door de schering.
Schept mooie luchtkastelen
en rozen zonder doornen.

Aan het einde der jaren
een blik op het tapijt
waarover de voetstappen gingen.
Vervaald is de kleur,
vertrapt zijn de rozen,
de luchtkastelen ruïnen.

Annie van Kooten-Snaauw

Wachtlijsten ziekenhuizen op internet

De wachttijden voor bepaalde ziekenhuisbehandelingen staan nu op het Internet: kijk op de site www.nvz-ziekenhuizen.nl en u kunt zo zien hoe lang u waar moet wachten op bijvoorbeeld een heupoperatie. De verschillen tussen ziekenhuizen lopen overigens behoorlijk uiteen. Alhoewel alle ziekenhuizen zijn aangesloten, krijgt u toch geen volledig beeld. Dat komt door het grote aantal "n.b'tjes" oftewel "Niet bekend".

Lokale belastingen 6% omhoog

De lokale lasten stijgen dit jaar voor een gemiddeld huishouden met 6%. Het rioolrecht gaat met 6,4% omhoog, de reinigingsheffing met 5,2% en de onroerendezaakbelasting met 3,2%.
Dat blijkt uit de Atlas van lokale lasten 2000, een uitgave van het Centrum voor de economie van lagere overheden in Groningen. Oostburg is de goedkoopste gemeente van Nederland. Een gemiddeld huishouden is er ƒ 643,– kwijt aan rioolrecht, reinigingsheffing en OZB. Sluis-Aardenburg staat met ƒ 720,– op de tweede plaats. Abcoude is daarentegen met ƒ 1.824,– de duur-

Slechtzienden en blindenlijn

Een oogprobleem roept veel vragen en emoties op. Indien het zien minder wordt en de oogarts een oogaandoening vaststelt. Is er nog iets aan te doen? Hoe erg wordt het? En wat valt er met hulp en hulpmiddellen te bereiken?

De Slechtzienden- en Blindenlijn(SB-lijn) geeft al ruim tien jaar informatie en advies aan mensen die problemen hebben met zien. Ook familieleden, hulp- en dienstverleners of andere betrokkenen kunnen met al hun vragen terecht bij de SB-lijn. Het aanbod van hulp en hulpmiddelen voor mensen die slecht of niet zien is heel groot, maar onoverzichtelijk. Een telefoontje naar de SB-lijn kan veel tijd, moeite en zelfs geld besparen.
De SB-lijn is alle werkdagen tussen 09.00 en 16.00 uur bereikbaar.
Tel.: (030) 2945444.

Opnamestop vanwege te dure medicijnen

Nu verpleeghuizen voor alle cliënten een vaste all-in-vergoeding uit de AWBZ krijgen (inclusief behandelkosten), kan het gebeuren dat een verpleeghuis een (tijdelijke) opnamestop voor patiënten met dure medicijnen afkondigt. Een zorgelijke ontwikkeling, aldus de Unie KBO, die ontwikkelingen op dit gebied nauwkeurig volgt.

Juristenteam Unie KBO

Waarom betaal ik over mijn AOW-uitkering minder loonheffing dan over mijn vakantie-uitkering? Wat valt er onder het begrip inkomen in verband met de huursubsidie? Wat is de hoogte van de successierechten bij samenwonenden? Dit zijn drie vragen die het afgelopen kwartaal meerdere malen zijn gesteld aan de vrijwilligers van het Juristenteam.
Heeft u vragen van juridische, financiële of sociaaleconomische aard, dan kunt u terecht bij de vrijwilligers van het Juristenteam van de Unie KBO. Schrijf een brief naar hetJuristenteam van de Unie KBO, Oranje Nassaulaan 1, 5211 AR te 's-Hertogenbosch en u ontvangt een passend advies. Het Juristenteam houdt elke tweede en vierde donderdag van de maand tussen 13.30 en 15.30 uur telefonisch spreekuur. Bel daarvoor 0900-8212183 (22 cent per minuut)

Oproep aan Internet-gebruikers

Een gebruiksaanwijzing met veel te kleine lettertjes, knoppen waar je te veel kracht bij moet uitoefenen... Als u ook wel eens denkt: "Hadden ze dat nou niet beter kunnen ontwerpen?", dan kunt u een waardevolle bijdrage leveren in een mailgroep door ontwerpers te wijzen op de (on)veiligheid voor senioren bij het hanteren van producten. Op de website www.eisenwijzer.nl kunt u zich bij 'reactie' opgeven voor de mailinglist.
Deze mailinglist is bedoeld als ontmoetingsplaats voor ontwerpers, onderzoekers en senioren. Iedereen die is aangesloten bij de mailinglist kan elkaar vragen stellen of een discussie beginnen over de veiligheid van producten voor senioren. Elk e-mailbericht dat u stuurt, wordt direct doorgestuurd naar alle leden van de mailinglist. U ontvangt alle mailtjes in uw eigen mailbox en u hoeft daarvoor dus niet elke keer de betreffende website te bezoeken. Op deze manier kunt u zonder moeite de discussie volgen en er aan deelnemen. Met behulp van de mailinglist blijft u dus altijd op de hoogte van onderwerpen op het gebied van productveiligheid voor senioren én kunnen wij samen met u streven naar veilige en leeftijdsbestendige producten.

Leeftijdsdiscriminatie bij reisverzekeringen?

Is er sprake van leeftijdsdiscriminatie bij reisverzekeringen die bij ongevallen aan mensen boven 70 en onder 16 jaar minder zouden uitkeren, dan aan mensen tussen de 16 en 70 jaar? De Unie KBO heeft inmiddels deze vraag voorgelegd aan het Landelijk Bureau Leeftijdsdiscriminatie (LBL).
Het LBL stelt in zijn antwoord dat er nog geen jurisprudentie voorhanden is in deze. Een dergelijke kwestie is nog niet bij een rechter in behandeling geweest. Een rechter zal bij een beoordeling van een leeftijdsgrens kijken naar de vraag of er een objectieve rechtvaardiging is voor het hanteren van deze leeftijdsgrens, zowel naar geschiktheid, als noodzakelijkheid.
Het Landelijk Bureau Leeftijdsdiscriminatie raadt mensen altijd aan om polisvoorwaarden met leeftijdsgrenzen voor te leggen aan het Klachteninstituut Verzekeringen. Tel. (070) 3338999. Dit Klachteninstituut kan ook een uitspraak doen over de gerechtvaardigheid van leeftijdsgrenzen.
Het LBL is voornemens nog dit jaar een project te starten over polis- en kredietvoorwaarden, waarbij de motiveringen van leeftijdsgrenzen tegen het licht zullen worden gehouden.

SeniorWeb

Volgens de ouderenbonden en SeniorWeb kunnen juist ouderen veel profijt hebben van allerhande technische ontwikkelingen, maar sluiten vraag en aanbod vaak niet goed op elkaar aan.
Bovendien moeten nieuwe technieken toegankelijker gemaakt worden voor ouderen, willen zij op dit gebied niet geheel buitenspel raken. Er zal stap voor stap gewerkt moeten worden aan het overbruggen van de kloof tussen ouderen en de technologische ontwikkeling door middel van cursussen, voorlichtingsbijeenkomsten, folders, nieuwsbrieven, waarbij deskundige ouderen zoveel mogelijk ingezet worden om hun leeftijdgenoten in de wereld van de techniek te laten thuisraken.
De ouderenbonden en SeniorWeb ondersteunen elkaar in hun gezamenlijke missie om moderne communicatiemiddelen als computer, internet en nieuwe technologieën toegankelijker te maken voor senioren.
Sinds 1997 werken de bonden al samen met SeniorWeb in het 'ambassadeursproject': meer dan 450 seniorenvrijwilligers geven op tal van plaatsen in het land computer- en internetcursussen aan leeftijdsgenoten. Onder meer via de afdelingen van de ouderenbonden wordt aan senioren de mogelijkheid geboden om tegen een bescheiden vergoeding een cursus te volgen. Tot nu toe hebben meer dan 20.000 ouderen van dit aanbod gebruik gemaakt.
Ook het project 'Ouderen en Techniek' is opgenomen in het convenant. Dit project heeft tot doel de participatie van ouderen in een technologische samenleving te bevorderen. Zo is er al een handboek uitgegeven waarin de werking van een groot aantal elektronische apparaten in en om het huis is opgenomen.

Verzekering "brommobiel"

De Unie KBO maakt zich zorgen over de recente ontwikkelingen met betrekking tot de bromfietsverzekering. Reeds enkele assuradeuren zijn namelijk gestopt met het afsluiten van deze verzekering. De verwachting is dat er nog meer assuradeuren zullen volgen. Hierdoor komen niet alleen gebruikers van bromfietsen in de problemen, maar ook gebruikers van scooters en rijwielen met hulpmotor (zowel elektrisch aangedreven als met benzinemotor). Deze laatste categorie - ook wel aangeduid als 'brommobiel' - wordt veel gebruikt door ouderen die slecht ter been zijn. De reden voor het stoppen met aanbieden van de bromfietsverzekering ligt gelegen in het feit dat er momenteel zeer veel bromfietsen en scooters worden gestolen. De Unie KBO zal in de komende periode deze zaak onder de loep nemen en bekijken of hierdoor de mobiliteit van een bepaalde groep ouderen in gevaar komt.

"Dat is zij!"

Ans Voorwerk, penningmeester van onze VG-ANWB, zie pagina 2.

Als u ook een "mystery" foto hebt kunt u 'm opsturen naar het secretariaat van de BUITENBAND; adres redactie op de voorpagina, linkerkolom onderaan.

ANWB Kruiswoordpuzzel

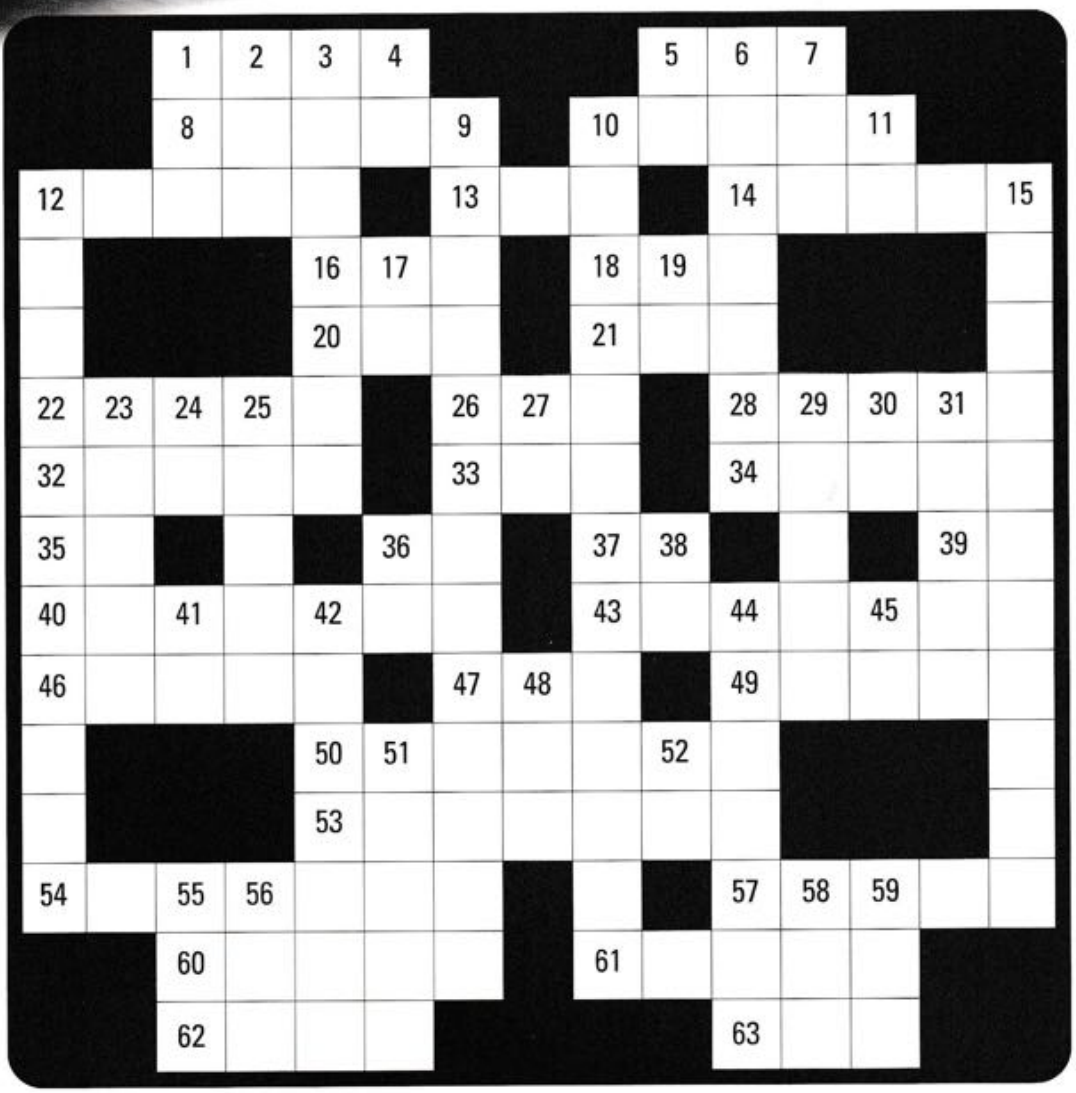

18	36	8	15	30	31	14	3	27

Copyright TOPP Software 1991.

Horizontaal

1. Jongensnaam. (4)
5. Vochtig. (3)
8. Snelheid. (5)
10. Deel van het jaar. (5)
12. Dwarsligger. (5)
13. Meisjesnaam. (3)
14. Gaste. (5)
16. Drager van erfelijke eigenschappen. (3)
18. Hoop. (3)
20. Titel (afk.). (3)
21. Plaats in Amerika. (3)
22. Soort directie. (5)
26. Ik. (3)
28. Rangtelwoord. (5)
32. Neerkomer. (5)
33. Marinerang (afk). (3)
34. Grondtoon. (5)
35. Was getekend (afk). (2)
36. Jongensnaam. (2)
37. Eminentie (afk). (2)
39. Aardrijkskundige term (afk). (2)
40. Soort wiskunde. (7)
43. Aanval van niezen. (7)
46. Besmettelijke ziekte. (5)
47. Ned. algemene keuringsdienst (afk). (3)
49. Vervoeging van etsen. (5)
50. Kosmonaut. (7)
53. Inwoner van een plaats in Duitsland. (7)
54. Dienbord. (7)
57. Lansier. (5)
60. Zoogdieren. (5)
61. Noors componist. (5)
62. Soort lasso. (4)
63. Engelse drank. (3)

Verticaal

1. Groet. (3)
2. Laagte. (3)
3. Vogel. (7)
4. Titel (afk). (2)
5. Voorzetsel. (2)
6. Visgerecht. (7)
7. Onderzoeksbedrijf (afk). (3)
9. Nachtclubs. (13)
10. Deel van marinekleding. (13)
11. Gewicht (afk). (2)
12. Vis. (11)
15. Echtparen. (11)
17. Voegwoord. (2)
19. Tandeloos zoogdier. (2)
23. Muntsoort. (5)
24. Beursterm (afk). (2)
25. Onbepaald voornaamwoord. (5)
27. Greenwichtijd (afk). (2)
29. Jongensnaam. (5)
30. Romeinse Rijk (afk). (2)
31. Reuzel. (5)
36. Ondernemingsraad (afk). (2)
38. Noot. (2)
41. Gemeentepolitie (afk). (2)
42. Kleinigheid. (7)
44. Enkel raam. (7)
45. Binnenlandse strijdkrachten (afk). (2)
48. Voorzetsel. (3)
51. Welpenleidster. (5)
52. Dierengeluid. (2)
55. Vervoeging van hebben. (3)
56. Oranje zal overwinnen (afk). (3)
58. Waterkering. (3)
59. Oosterse aanspreektitel. (3)

Oplossingen vóór 1 november naar:
mevrouw C.W.J. Jongsma,
Van Kijfhoeklaan 46,
2597 TD Den Haag.

Oplossing

Oplossing kruiswoordpuzzel juni 2000.
Trefwoord: Eldorado.

Horizontaal

1. dagblad; 6. avonden; 11. ebro; 12. dada; 13. bomkrater; 15. pap; 18. top; 19. ada; 21. ilo; 22.est; 23. pok; 24.eos; 25. ree; 26. ede; 27. reistas; 31. revisor; 35. taak; 36. duet; 37. aristie; 40. eetmaal; 43. poe; 44. tbv; 46. ave; 47. pof; 48. mae; 49. rui; 50. ems; 51. aar; 52. ted; 53. deelnemen; 59. eede; 60. sire; 61 nijmegen; 62. taalles;

Verticaal

1. dijspier; 2. beb; 3. lbo; 4. arm; 5. dokters; 6. adapter; 7. vat; 8. ode; 9. nar; 10. namaker; 14. rose; 16. aloe; 17. positiefs; 19. apestaart; 20. dodo; 28. sas; 29. tat; 30. aki; 32. ede; 33. vut; 34. iem; 37. appelen; 38. room; 39. etmalen; 40. everest; 41. avue; 42. leiders; 45. baan; 53. dee; 54. eeg; 55. ede; 56. mia; 57. era; 58. nel.

Bij loting uit 18 goede inzendingen werd winnaar M.M.A. v.d. Est te Ede. Proficiat, de cadeaubon komt naar u toe.